Otsuse EELNÕU nr 65
eelnõu algataja:
Häädemeeste Vallavalitsus

HÄÄDEMEESTE VALD

HÄÄDEMEESTE VALLAVOLIKOGU
OTSUS

Häädemeeste vald 26. november 2026 nr…

Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 kehtetuks tunnistamine, uue otsuse tegemine ning kompromissi sõlmimiseks nõusoleku andmine

Keskkonnaamet esitas 22.10.2025 kirjaga nr DM-116840-52 arvamuse andmiseks Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse. Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 24.08.2021 dokumendina DM-116840-1. Keskkonnaamet algatas 10.10.2022 kirjaga nr DM-116840-50 keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele ja keskkonnamõju hindamise aruanne tunnistati nõuetele vastavaks Keskkonnaameti 16.07.2025 otsusega nr 6-3/25/8431-6.

Keskkonnaloa taotleja on AS TREV-2 Grupp (registrikood 10047362, aadress Mäealuse tn 2/4, Mustamäe linnaosa, Tallinn, Harju maakond, 12618).

Taotletav Nepste V liivakarjäär asub Pärnu maakonnas Häädemeeste vallas Nepste külas riigile kuuluval kinnistul Laiksaare metskond 2 (katastritunnus 21302:001:0094). Maaüksuse valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Taotletav Nepste V liivakarjäär asub riigitee nr 19334 Laiksaare-Massiaru-Teaste maanteest idas, mäeeraldise teenindusmaa jääb minimaalselt 2,4 m kaugusele avalikus kasutuses oleva riigitee teekaitsevööndist (laius 30 m sõiduraja äärmisest servast). Taotletavast Nepste V liivakarjäärist umbes 17,5 m kaugusel lõunas asub metsatee nr 2130728 Pikksaare ringtee.

Nepste V liivakarjääri teenindusalast 26 m lõunas asuvad Nigula looduskaitseala (KLO1000213), Nigula loodusala (EE0040370) ja Põhja-Liivimaa linnuala (EE0040344).

Lähimad majapidamised taotletava mäeeraldise teenindusmaale on Sooba (21302:001:0003) , Uue-Langi (21401:001:0184), Maarja (21302:001:0081), Rulli (21302:001:0093), Uue-Allika (21302:001:0012) ja Kurmi (21302:001:0009).

Keskkonnaamet esitas esimest korda Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse maapõueseaduse § 49 lõike 6 alusel arvamuse andmiseks Häädemeeste Vallavalitsusele 30.09.2021 kirjaga nr DM-116840-3. Häädemeeste Vallavolikogu 27.09.2018 määruse nr 23 "Pädevuse delegeerimine" § 5 alusel andis Häädemeeste Vallavalitsus 09.11.2021 korralduse nr 649 „Arvamuse andmine Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“, milles ei nõustunud esitatud materjalide põhja maavara kaevandamise loa väljastamisega Nepste V liivakarjääri mäeeraldisel. Häädemeeste Vallavalitsus soovis, et Nepste V keskkonnaloa menetluse raames viidaks läbi keskkonna mõjude hindamine vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse[1] §-le 3[1] ja §-le 3[2]. AS TREV-2 Grupp esitas 16.12.2021 Häädemeeste Vallavalitsuse 09.11.2021 korraldusele nr 649 „Arvamuse andmine

Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“ vaide ja 12.01.2022 korraldusega nr 16 rahuldas Häädemeeste Vallavalitsus vaide osaliselt otsustades, et korralduse punkt 1 tühistatakse ja punkti 2 täiendatakse alampunktiga 2.1. järgmises sõnastuses „Häädemeeste Vallavalitsus annab seisukoha peale kavandatavate tegevuste keskkonnamõjude hindamist, kui on muuhulgas hinnatud kavandatava tegevusega kaasnev mõju infrastruktuurile, sh liikluskoormusele; tolmu- ja müratasemе tõus; mõju piirkonna pinna- ja põhjaveele (sh piirkonna veerežiimile, joogiveevarustusele ja veekvaliteedile); mõju rohevõrgustikule; mõju inimese tervisele, heaolule ja varale. Keskkonnaameti 16.07.2025 otsusega nr 6-3/25/8431-6 nõuetele vastavaks tunnistatud keskkonnamõju hindamise aruanne jõuab kokkuvõtvalt järeldusele, et kavandatava tegevuse korral kaasnevad pikaajaliselt ebasoodsad mõjud. Kui arvestada välja pakutud leevendavaid meetmeid, siis on võimalik kavandatava tegevuse mõjusid märgatavalt vähendada ning olulist ebasoodsat mõju ei kaasne.

Arvamuse andmisel Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele tuleb arvestada asjaolu, et Nepste V uuringuruumi geoloogilise uuringuloa menetlemise ajal, ajavahemikus 05.-08.06.2020 pöördusid Häädemeeste Vallavalitsuse poole kirjalike avaldustega Sooba, Metsa, Rulli, Kingu, Kurmi ja Maarja talu elanikud, et omavalitsus keelduks Nepste V uuringuruumile uuringuloa väljastamisest. Need avaldused on asjakohased ka Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa menetluses, sest kohalike hinnangul tekitab massiline kaevandamine tolmu, müra ja suurendab liikluskoormust. Laiksaare-Massiaru-Teaste maantee on kruusakattega ja seetõttu kuivadel aastaaegadel tekitavad kruusakoormatega veokid suurtes koguses tolmu, mis teeb liikluse ohtlikumaks ja on terviserisk kohalikele elanikele. Samuti tõid kohalikud välja, et kaevandusele planeeritud ala on kohalike elanike jaoks oluline marja- ja seenekorjamise koht. Avalduste esitajad kutsuti 17.06.2020 Häädemeeste Vallavalitsusse arutelule Keskkonnaameti ja geoloogilise uuringuloa taotluse esitanud AS TREV-2 Grupp esindajatega. Koosoleku tulemusel nõustusid avalduse esitanud isikud geoloogilise uuringuloa väljastamisega AS-le TREV-2 Grupp, kuid soovisid edaspidi olla kaasatud kaevandamisloa menetlusse.

MTÜ Nepste esitas kohaliku küla esindajana oma seisukohad Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa menetluses ja osales aktiivselt ka keskkonnamõjude hindamises. Muuhulgas on kohalik kogukond andnud teada, et nad on jätkuvalt kategooriliselt vastu uutele karjääridele tegevuseks vajalike lubade väljastamisele seni, kuni riigitee nr 19334 Laiksaare-Massiaru-Teaste kilomeetritel 0,00 kuni 8,457 ei ole saanud tolmuvaba katet. Häädemeeste Vallavalitsus küsis MTÜ-lt Nepste arvamust Nepste V liivakarjäärile keskkonnaloa andmise kohta ka peale keskkonnamõjude hindamise aruande nõuetele vastavaks tunnistamist. MTÜ Nepste vastas (registreeritud dokumendiregistris 02.12.2025 kirjana nr 5-1/1844-3), et nad on üldiselt vastu Nepste V karjäärile tegevuseks vajalike lubade väljastamisele seni, kuni riigitee nr 19344 Laiksaare-Massiaru-Teaste, kilomeetritel 0,00 kuni 8,457 kruusatee ei ole saanud tolmuvaba katet. Keskkonnamõju hindamise aruandes on kirjeldatud, et Nepste V karjäärist toimub tavapäraselt väljavedu sagedusega 6 edasi-tagasi sõitu tunnis, millest 90% ehk 5 sõitu kulgeb Sooba teele ja 1 sõit Laiksaare-Massiaru-Teaste maantee kaudu Tõitoja-Häädemeeste kõrvalmaanteele. Intensiivse koormusega kaevandades toimub 20 edasi-tagasi sõitu tunnis, millest 90% ehk 18 sõitu toimub Sooba teele ja 2 sõitu Laiksaare-Massiaru-Teaste maantee kaudu Tõitoja-Häädemeeste kõrvalmaanteele. Eelpool mainitud marsruutide koostamise aluseks on eeldus, et kaevandatavat materjali vajatakse Rail Baltica ehituseks. Samas raudtee ehitusel kasutatavate karjääride väljaselgitamiseks tehakse veel neis kohapeal materjalide uuringud. Seetõttu on täna vale eeldada, et Nepste V karjääri materjali kasutatakse Rail Baltica ehituseks ning väljaveoks saab kasutada Sooba teed. Lisaks on Nepste külas juba praegu tegevuslubadega liiva- ja kruusakarjääre nii palju, et praktiliselt küla keskmes veel ühe karjääri avamine ületab külaelanike taluvuspiiri.
Riigitee nr 19334 Laiksaare-Massiaru-Teaste halva seisukorra tõttu pöördus Häädemeeste Vallavalitsus nii Transpordiameti kui Rail Baltica OÜ poole. 02.09.2025 toimus Häädemeeste Vallavalitsuses Nepste ja Urissaare külade piirkonnas avalike teede kasutamise ümarlaud, kus osalesid 19334 Laiksaare-Massiaru-Teaste tee ääres keskkonnalube omavad/taotlevad ettevõtjad, Transpordiamet, Rail Baltic Estonia OÜ ja Riigimetsa Majandamise Keskus. Ümarlaual selgitati osalejatele teelõigu halva seisukorra probleemi ja seda, et Häädemeeste vallas on Laiksaare-Massiaru-Teaste teelõigu 0,00 kuni 8,457 km ümbrusesse väljastatud 6 keskkonnaluba maavara

kaevandamiseks ja 4 keskkonnaluba on veel menetluses. 17.11.2025 teavitas Transpordiamet Häädemeeste Vallavalitsust, koostöös OÜ Rail Baltic Estonia saavutasid kokkuleppe riigitee nr 19334 Laiksaare-Massiaru-Teaste km 0-8,464 olemasoleva kruusatee tugevdamise ja tolmuvaba katte ehitamise nii finantseerimise kui ka realiseerimise osas. Objekti ehitustööd toimusid 2026. aastal. See lahendus leevendab oluliselt probleeme, mis on seotud kohaliku kogukonna elutingimustega, kuid arvestama peab, et tee ääres asub juba 5 keskkonnaluba omavat karjääri ja teed hakatakse kasutama ka Rail Baltica ehitamiseks vajaliku transpordi poolt. Häädemeeste Vallavolikogu nõustus 21.01.2026 otsusega nr 6 samale ettevõttele kaevandamisloa väljastamisega Nepste VI liivakarjääris, mis liivakarjäär asub Nepste V liivakarjääriga samal maaüksusel ja vahemaa Nepste V liivakarjääriga on ca 2 km.
Nepste V liivakarjääri rajamisega seotud probleeme on teisigi. Nimelt algatas Vabariigi Valitsus 04.08.2022 korraldusega nr 203 Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Planeeringu eesmärk on kavandada Liivi lahe meretuulepargi elektriühendused, mille kaudu tuuakse merel tuulest toodetud elekter maismaale põhivõrku, kust see jõuab tarbijateni. Planeeritava elektriühenduse üks trassikoridor piirneb Nepste külas Kingu ja Sooba kinnistute piiridega ja ka planeeritava Nepste V liivakarjääriga. Kuna elektriühenduse rajamine eeldab metsa raadamist, muutub Nepste V liivakarjääri ümbrus projekti elluviimisel kardinaalselt. Nende mõjudega aga keskkonnamõjude hindamisel arvestatud ei ole.

Kohalikud elanikud on samuti korduvalt rõhutanud, et nad hindavad piirkonnas olevaid metsasid ja peavad neid oma elukeskkonna oluliseks osaks. Nad on mitmes kirjas rõhutanud, et karjäärile planeeritud ala on kohalike elanike jaoks oluline marja- ja seenekorjamise koht. Nad ei ole nõus korrastamiskavaga, kus karjäärialale plaanitakse veekogu. Piirkonnas on juba niigi palju karjääre, mida soovitakse korrastada veekoguks. Kui karjäärialalt võetakse mets maha, tuleb sinna hiljem ka mets taastada. Keskkonnaloa taotleja ei ole selle sooviga arvestanud ja plaanib ala korrastada veekoguks ja metsamaaks.

Häädemeeste Vallavolikogu tegi 21.01.2026 otsuse nr 5 „Arvamuse andmine Nepste V liivakarjääri taotluse kohta“, millega otsustas mitte nõustuda AS-le TREV-2 Grupp (registrikood 10047362, aadress Mäealuse tn 2/4, Mustamäe linnaosa, Tallinn, Harju maakond, 12618) keskkonnaloa andmisega Nepste V liivakarjääris.

Pärast Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 edastamist Keskkonnaametile ja keskkonnalubade taotlejatele pöördus keskkonnaloa taotleja Keskkonnaameti poole sooviga selgitada Nepste V liivakarjääris riigi huvi ja ühtlasi ka kaebusega Tallinna Halduskohtusse Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 õigusvastasuse tuvastamiseks. Tallinna Halduskohus võttis kaebuse menetlusse 04.03.2026 (kohtuasi nr 3-26-532). Kohtuvaidluse raames selgitas Tallinna Ringkonnakohus 16.06.2026 määruses, et menetlus Vabariigi Valitsuses ei takista halduskohtul praeguse asja lahendamist. Juhul, kui kaebus praeguses asjas rahuldada, mille tulemusel võib olla võimalik KOV-i nõusoleku saamine, ja kui selleks ajaks ei ole Vabariigi Valitsus teinud otsust riigi huvi kohta kaevandamisloa andmiseks, võib esineda hoopis alus menetluse lõpetamiseks Vabariigi Valitsuses, sõltuvalt sellest, kumb menetlus on kiirem. Ringkonnakohus märkis, et viidatud erinevad menetlused ei välista teineteist, vaid kaebaja õiguste seisukohast ongi ilmselt ökonoomsem mõlema menetluse läbiviimine paralleelselt ja vaidluse lõpptulemus sõltub sellest, kumb menetlus varem lõpuni jõuab. Kohus suunas osapooli kompromissile ja määras kompromissläbirääkimiste tähtpäevaks 15.10.2026.

Kohtumine kompromissi arutamiseks toimus 02.10.2026 Häädemeeste Vallavalitsuses. Kohtumisel pakkus arendaja kompromissina võimalust, et Nepste V liivakarjääris kaevandatakse mahus või lahendusega, mis võimaldab ala korrastada metsamaaks. Pooled lähtuvad seejuures läbi viidud keskkonnamõju hindamise aruandes kirjeldatust, mille kohaselt kaevandatakse Nepste V liivakarjääris maavara nii veetasemest kõrgemal kui ka madalamal.

23.10.2026 saatis MTÜ Nepste Häädemeeste Vallavalitsusele kirja, et peale pikka kaalumist on nad karjääriga nõus. Aga seda ainult juhul, kui arendaja täidab oma lubadused:

1. Nepste V liivakarjääri alal on hetkel kogukonnale oluline mets, mis peale kaevandamist tuleb uuesti korrastada ka metsamaaks.
2. Kaevandamisluba kehtib 7 aastat.
3. Materjali väljavedu toimub Laiksaare-Massiaru-Teaste teele (tee nr 19334) Pikksaare ringteelt (tee nr 2130728). Võimalikult minimaalselt, ca 10% ulatuses läheb vedu mööda Laiksaare-Massiaru-Teaste teed ning 90% ulatuses läheb vedu otse Sooba teele (tee nr 2130726) ning sealt Rail Balticu trassini (kavandatavast karjäärist uus trass umbes 1 km kaugusel). Selle punkti kohta on vaja täpset arvestust.

Häädemeeste vald on eeltoodud asjaoludele ja põhjendustele tuginedes ning pidades silmas avalikku huvi ning eesmärgiga tasakaalustada kogukonna ja taotlejate huve, seisukohal, et Häädemeeste vallal on võimalik muuta otsust selliselt, et anda nõusolek keskkonnaloa väljastamiseks käesolevas otsuses toodud tingimustel.

Häädemeeste vallal ja taotlejal on võimalik sõlmida kohtumenetluses kompromiss, millega kohtumenetlus haldusasjas nr 3-26-532 ühtlasi lõpetatakse. Menetluskulud jäävad kompromissi korral poolte enda kanda. Pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist tuleb Häädemeeste Vallavalitsusel korraldada Häädemeeste valla nimel kompromissi sõlmimine haldusasjas nr 3-26-532.

Tulenevalt eeltoodust ja võttes aluseks maapõueseaduse § 49 lõike 6, haldusmenetluse seaduse § 64 lõike 2, Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 ning AS-le TREV-2 Grupp (registrikood 10047362, aadress Mäealuse tn 2/4, Mustamäe linnaosa, Tallinn, Harju maakond, 12618) kompromissettepaneku (dokumendiregistri nr 12-7/33-13), Häädemeeste Vallavolikogu otsustab:

1. Nõustuda Nepste V keskkonnaloa menetluse jätkamisega tingimusel, et Nepste V liivakarjääris kaevandatakse mahus või lahendusega, mis võimaldab ala korrastada metsamaaks.
2. Kohustada Häädemeeste Vallavalitsust korraldama Häädemeeste valla nimel vastavalt käesolevale otsusele kompromissi sõlmimist haldusasjas nr 3-26-532.
3. Tunnistada kehtetuks Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsus nr 5 „Arvamuse andmine Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“.

4. Otsuse peale võib esitada vaide Häädemeeste Vallavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.
5. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Madis Mätas
volikogu esimees

Seletuskiri
„Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 kehtetuks tunnistamine, uue otsuse andmine ning kompromissi sõlmimiseks nõusoleku andmine“ otsuse eelnõu juurde

Eelnõu eesmärk
Eelnõu eesmärk on tunnistada kehtetuka Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsus nr 5 „Arvamuse andmine Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“, võtta vastu uue otsus ning anda nõusolek kompromissi sõlmimiseks.

Eelnõu juriidiline alus
Maapõueseaduse (MaaPS) § 49 lõike 6 alusel saadab Keskkonnaamet kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele.
Haldusmenetluse seaduse § 64 lõige 2 sätestab, et haldusorgan otsustab haldusakti kehtetuks tunnistamise kaalutlusõiguse kohaselt, kui seadus ei keela haldusakti kehtetuks tunnistada või ei kohusta haldusakti kehtetuks tunnistama.
Nepste V liivakarjääri kaevandamisloa menetluses on kohalik omavalitsus väljendanud arvamust järgmiste õigusaktidega:
Häädemeeste Vallavalitsuse 09.11.2021 korraldus nr 649 „Arvamuse andmine Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“.
Häädemeeste Vallavalitsuse 12.01.2022 korraldus nr 16 „Vaideotsus AS TREV-2 Grupp vaides Häädemeeste Vallavalitsuse 09.11.2021 korralduse nr 649 kohta Nepste V liivakarjääris kaevandamisloa taotlusele arvamuse andmiseks“
Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsus nr 5 „Arvamuse andmine Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“.

Eelnõu sisu
Eelnõu sisuks on Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 „Arvamuse andmine Nepste V liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta“ kehtetuks tunnistmine, uue otsuse tegemine ja Häädemeeste Vallavalitsusele kompromissi sõlmimiseks volituste andmine.
Pärast Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 edastamist Keskkonnaametile ja keskkonnalubade taotlejatele pöördus keskkonnaloa taotleja Keskkonnaameti poole sooviga selgitada Nepste V liivakarjääris riigi huvi ja ühtlasi ka kaebusega Tallinna Halduskohtusse Häädemeeste Vallavolikogu 21.01.2026 otsuse nr 5 õigusvastasuse tuvastamiseks. Tallinna Halduskohus võttis kaebuse menetlusse 04.03.2026 (kohtuasi nr 3-26-532). Kohtuvaidluse raames selgitas Tallinna Ringkonnakohus 16.06.2026 määruses, et menetlus Vabariigi Valitsuses ei takista halduskohtul praeguse asja lahendamist. Juhul, kui kaebus praeguses asjas rahuldada, mille tulemusel võib olla võimalik KOV-i nõusoleku saamine, ja kui selleks ajaks ei ole Vabariigi Valitsus teinud otsust riigi huvi kohta kaevandamisloa andmiseks, võib esineda hoopis alus menetluse lõpetamiseks Vabariigi Valitsuses, sõltuvalt sellest, kumb menetlus on kiirem. Ringkonnakohus märkis, et viidatud erinevad menetlused ei välista teineteist, vaid kaebaja õiguste seisukohast ongi ilmselt ökonoomsem mõlema menetluse läbiviimine paralleelselt ja vaidluse lõpptulemus sõltub sellest, kumb menetlus varem lõpuni jõuab. Kohus suunas osapooli kompromissile ja määras kompromissläbirääkimiste tähtpäevaks 15.10.2026.
Kohtumine kompromissi arutamiseks toimus 02.10.2026 Häädemeeste Vallavalitsuses. Kohtumisel pakkus arendaja kompromissina võimalust, et Nepste V liivakarjääris kaevandatakse mahus või lahendusega, mis võimaldab ala korrastada metsamaaks. Pooled lähtuvad seejuures läbi viidud keskkonnamõju hindamise aruandes kirjeldatust, mille kohaselt kaevandatakse Nepste V liivakarjääris maavara nii veetasemest kõrgemal kui ka madalamal.
Otsuse vastuvõtmiseks on vajalik volikogu poolthäälte enamus (KOKS § 45 lõige 5).

Otsuse jõustumine
Otsus jõustub teatavakstegemisest.

Seletuskirja koostas
Sirli Pedassaar-Annast
keskkonnanõunik